

Harlösa skolas Plan FÖR Likabehandling och MOT diskriminering och kränkande behandling.

Planen omfattar förskoleklass, skola
och fritidshem

Läsår 2021-2022

Planen gäller från:
2021-08-18

Planen gäller till:
2022-08-17

Utvärdering av planen görs i juni av personal och trygghetsteam. Revidering av planen mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2021/22 görs 2022-08.

*Framtagen av Trygghetsteamet i samråd med personalen på Harlösa skola.
Fastställd av Cornelia Ericsson, rektor*

Innehållsförteckning

Syfte	3
Målsättning	3
Utvärdering och sammanfattning av trygghets- arbetet läsår 2020-2021	3
Utvärdering av aktiva åtgärder på förebyggande nivå föregående läsår	4
Utvärdering av främjande insatser föregående läsår	4
Deltagande i planarbetet 2021	4
Resultat och analys av kartläggningen VT 2021	5
Aktiva åtgärder på främjande nivå läsår 2021-2022	5
Aktiva åtgärder på förebyggande nivå läsår 2021 – 2022	8
Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier	9
Åtgärdande arbete och Trygghetsteamets uppdrag	11
Förankring av planen	13
Uppföljning och utvärdering av planen	13
Bilaga 1 Styrdokument	
Bilaga 2 Definition av diskriminering och kränkande behandling	
Bilaga 3 Diskrimineringsgrunder	
Bilaga 4 Årshjul	

Syfte

Harlösa skolas plan mot diskriminering och kränkande behandling syftar till att alla elever och all personal ska känna sig trygga och behandlas med respekt på skolan och vid vistelse på fritidshem. Planen styr skolans arbete med att **främja, förebygga och åtgärda** vilket har till syfte att motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Vår strävan är att skapa empati, tolerans och förståelse för människors olikheter.

Den ska vara en naturlig del av skolans dagliga arbete, ett levande dokument.

Harlösa skolas verksamheter strävar efter att vara platser dit elever och personal går med glädje och där alla elever har möjlighet att utvecklas optimalt utifrån sina förutsättningar.

Målsättning

Målsättning för Harlösa skola och dess fritidshem är att elever, personal och vårdnadshavare gemensamt hjälper till att skapa en lärmiljö och en handlingsplan som främjar likabehandling och förebygger diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Utvärdering och sammanfattning av trygghetsarbetet läsår 2020-2021

Utvärdering av främjande insatser föregående läsår

På Harlösa skola vill vi att alla elever ska känna sig trygga och behandlas med respekt på skolan och vid vistelse på fritidshem. Vi strävar efter att alla elever ska ha tolerans och förståelse för människors olikheter.

Att vår skolas miljö präglas av trygghet och trivsel är viktiga förutsättningar för alla elevers kunskapsutveckling.

Utifrån resultatet av vår interna elevenkät som genomförts under vårterminen med elever i årskurs 1-6 och med stöd av skolsköterskans återkoppling av hälsosamtal, kan vi se att övervägande elever trivs och upplever skolan som trygg.

86 % av eleverna trivs på skolan och 87 % upplever att skolan är en trygg plats att vistas på. Vidare uppger 95 % av eleverna att de har en förtroendefull relation till minst en vuxen.

Vid vår gemensamma analys av trivselenkäterna framkom dock ett behov av att titta på i vilka klasser som eleverna inte trivs och upplever trygghet, så att riktade insatser mot rätt grupp eller enskilda elever kan ske. Under året så utmanade en grupp av elever oss särskilt när det gäller både trygghet och trivsel vilket föranledde att ytterligare insatser sattes in i samverkan med skolans elevhälsoteam. De Drafit anmälningar som kom in under året var främst kopplade till denna grupp. Gruppen förstärktes med ytterligare personal så att en tillfällig delning av gruppen kunde ske. Skolans arbetsgång vid kränkande behandling och diskriminering bidrog till ett utökat samarbete med vårdnadshavare. Utöver detta så gav skolpsykologen personalen handledning och riktade insatser mot några elever i form av arbete med turtagning och att träna på att vistas i grupp utan att använda sig av våld och ett inte önskat språk, ägde rum veckovis under sammanlagt två månader.

Skolan arbetar på många sätt främjande. Vi arbetar systematiskt med ett värdegrundsarbete som genomsyrar undervisningen.

Vid personalmöte och i kontakt med vårdnadshavare framkom under läsåret ett behov av att arbeta med elevernas språkbruk. Trygghetsteamet genomförde då en liten undersökning tillsammans med skolans familjer om vilka ord som är okej och vilka som inte är det.

Resultatet av denna återkopplades sedan till varje klass. I åk 1-3 genomfördes i samband med detta små rollspel för att tydliggöra diskrimineringsgrunderna och i åk 4-6 så gjordes normkritiska övningar. Insatserna kring *Värdegrundsarbetet* som trygghetsteamet genomförde i klasserna skapar en systematik och likvärdighet och gjordes som ett komplement till det dagliga värdegrundsarbetet i undervisningen.

Den slutsats som kan dras är att vi har tydliga och väl implementerade ordningsregler samt att det finns ett målmedvetet och förtroendefullt arbete med relationer mellan skolans elever och personal såväl som med vårdnadshavare. Vi konstaterar också att vi haft ett år där vi på olika sätt drabbats av Covid-19. Vår lilla skola har varit otroligt sårbar då personaltätheten har varit mer än vanligt påverkad och vi har inte heller haft möjlighet att genomföra en del av våra främjande aktiviteter som till exempel Tillsammansdagen, elevrådets dag och gemensamma skolutflykter.

Med anledning av detta är vi nöjda över årets resultat kring trygghet och trivsel men ett tydligt utvecklingsområde synliggjordes- skolans arbete med studiero. Mest utstickande negativt resultat i enkäten stod åk 1-3 för där flera elever inte var nöjda med studieron i klasserna. Vi ser att vår organisation med ett tätt samarbete mellan elevhälsan och trygghetsteamet har vi beredskap att möta de behov som uppstår i verksamheten och vi kan därigenom sätta in riktade insatser såsom exempelvis värdegrundsarbete i klass för att förebygga kränkningar. Vi kan med stöd av resultatet i likabehandlingsenkäten konstatera att vi behöver arbeta med riktade insatser mot en ökad studiero kommande läsår. Trygghetsteamet ser också ett behov av att arbeta med fler aktiva förebyggande åtgärder kopplade till diskrimineringsgrunderna som ska kunna implementeras i ett årshjul.

Utvärdering av aktiva åtgärder på förebyggande nivå föregående läsår

Under vårterminen 2021 har vår nuvarande specialpedagog haft möjlighet att arbeta igenom och analysera skolans plan för diskriminering och kränkande behandling och fann då att planen innehöll några brister vilket föranledde ett arbete med att ta fram ny plan med fokus på analys av kartläggning och framtagande av nya lokala utvecklingsområden tillsammans med personalen. Skolan arbetar på många sätt främjande men det systematiska arbetet med att ta fram mål kopplade till kartläggningsresultat som sedan ska följas upp saknades under föregående läsår.

Deltagande i planarbetet 2021/22

Nedan beskrivs de olika gruppernas ansvar och delaktighet i att ta fram denna plan.

Elevernas delaktighet

Vi utformar tillsammans med eleverna trivselregler som vi, alla vuxna och barn lovar att följa. Diskussioner angående värdegrunds- och likabehandlingsfrågor sker i klassråd, elevråd och samlingar på fritidshemmet.

En trygghetsenkät bland eleverna genomförs årligen som ligger till grund för nästa års diskussioner och handlingsplan.

Personalens delaktighet

Personalen är delaktig genom att arbeta både förebyggande i det dagliga arbetet med eleverna samt genom att agera när någon kränkning inträffar.

Personalen är även delaktig genom att representanter från personalen har en arbetsgrupp – *Trygghetsteamet* som arbetar med planen mot diskriminering och kränkande behandling kontinuerligt. Trygghetsteamet utreder också ärenden vid kränkande behandling samt initierar aktiviteter som främjar ett gott arbetsklimat på skolan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vi vill att vår plan mot diskriminering och kränkande behandling ska vara ett levande dokument för våra vårdnadshavare och finns därför tillgänglig på hemsidan. Vi diskuterar likabehandlingsarbetet utifrån planen på föräldramöten samt presenterar resultat och planerade åtgärder. Vårdnadshavarnas synpunkter dokumenteras och följs upp i trygghetsteamet. Skolans trivselregler skickas hem en gång om året, vid läsårsstart för genomgång och påskrift. Vårdnadshavarna inbjuds även att delta i utvärdering av planen på föräldramöten samt via föräldrarådet. Med anledning av Covid-19 pandemin så har inga föräldramöten ägt rum. Föräldrarådet har vt-21 varit delaktiga via digitalt möte. Restriktionerna fortsätter Ht 2021.

Resultat och analys av kartläggningen VT 2021

Först presenteras främjande insatser som görs utan att det finns ett särskilt problemområde och som syftar till att säkerställa att **främjande arbete** med diskrimineringsgrunderna sker.

Genom den gemensamma analysen av kartläggningen som gjordes inför läsårsstart har vi identifierat följande utvecklingsområden på **förebyggande** nivå :

- Trygghet och Trivsel i **hela** skolans organisation: förskoleklass, skola och fritidshem.
- Studiero – jag kan arbeta utan att bli störd
- Intensifierat värdegrundsarbete med koppling till diskrimineringsgrunderna:

Ingen ska bli trakasserad eller diskriminerad på grund av sin **religion eller trosuppfattning**.

Ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad på grund av **funktionsvariation**.

Ingen ska bli diskriminerad på grund av **könsuttryck**.

- Omarbetning av hur sammanställningen av trivselenkäter genomförs så att riktade insatser kan sättas in mot en specifik målgrupp .
- Omarbetning av trivselenkäter så att vi säkerställer att alla diskrimineringsgrunder innefattas i kartläggningen

Utvecklingsområden behöver ”brytas ner” till konkreta, tydliga och begripliga insatser för personal, vårdnadshavare och framförallt för våra elever. Vi har valt att använda oss av ovanstående rubrikerna för att sedan bryta ner målen i konkreta insatser i vår plan.

Aktiva åtgärder på främjande nivå läsår 2021-2022

Det främjande arbetet är en viktig insats för att skapa trygghet för alla på Harlösa skola och är en förutsättning för likabehandling. All personal ska därför sträva mot att skapa förutsättningar för en miljö på skolan och på fritidshemmet som kännetecknas av värme, positivitet och engagemang samt fasta gränser mot oacceptabelt beteende. Det främjande arbetet pågår ständigt i klassrummet, på rasterna och på fritidshemmet.

Nedan följer de åtgärder Harlösa skola har för att främja Likabehandling kopplat till diskrimineringsgrunderna:

Mål: Alla oavsett könstillhörighet ska ges lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

Ingen på skolan ska bli trakasserad eller diskriminerad på grund av könsrollutmanande val.

Vi ska inte använda ett sexualiserat språk.

- Vi diskuterar könsroller med barnen utifrån deras vardag t ex lekar, färger, kläder, förväntningar, regler, läromedel, tv-program, webbsidor m.m
- Välja texter utifrån identifierade behov och diskutera utifrån dessa.
- Genomföra värderingsövningar kring språkbruk.
- Elever ges möjlighet att arbeta både i könsblandade och könshomogena grupper.
- Vid beslut ska det alltid göras en ”frågerunda” så alla kommer till tals. Visa på exempel på personer som gjort val utanför de traditionella könsrollerna.
- Vi ser till att alla elever har möjlighet att delta i alla aktiviteter på lektion, fritidsverksamhet och rast utan att begränsas av stereotypa könsroller

Mål: Ingen ska bli diskriminerad på grund av könsuttryck

- Vi informerar och talar öppet, allmänt och oladdat kring olika könsuttryck.
- Vi tar oss tid att svara på frågor från barn och elever i ämnet med syfte att skapa ökad kunskap och förståelse.
- Vi ställer utmanande/reflekterande frågor till barnen kring ämnet.

Mål: Ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad på grund av etnisk tillhörighet.

Vi arbetar mot rasism och främlingsfientlighet.

- Vi erbjuder alltid tolk när eleverna/vårdnadshavarna har behov av detta.
- I den mån det är möjligt översätter vi dokument till elevernas/vårdnadshavarnas modersmål vid behov.
- Vi belyser rasism och främlingsfientlighet genom att läsa texter, se filmer och diskutera/reflektera kring dessa.
- Vi belyser att man kan ha flera etniska tillhörigheter.
- Vi bemöter alla med respekt.
- Vi diskuterar rasism och stereotypa föreställningar om etnisk tillhörighet med våra elever utifrån deras vardag och erfarenheter.
- Vi ser till, genom aktiv vuxennärvaro, att alla elever har möjlighet att delta i alla aktiviteter på lektion, fritidsverksamhet och rast.

Mål: Ingen ska bli trakasserad eller diskriminerad på grund av sin religion eller trosuppfattning:

- Vi tar reda på hur verksamheten kan tillgodose olika religiösa uttrycksformer
- Vi belyser olika religioners och trosuppfattningars historia med respekt.
- I alla årskurser tillämpar vi en undervisningsmetod som betonar det gemensamma inom världsreligionerna enligt läroplanen.
- Vi analyserar och diskuterar fördomar och stereotypa föreställningar om religioner och olika religiösa grupper som kan förekomma, t ex bland elever och i media eller läromedel.

Mål: Ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad på grund av funktionsvariation

- Alla ges möjlighet att delta i gemensamma aktiviteter på skolan
- Vid planering av aktiviteter tar vi hänsyn till personer med funktionshinder.
- På lektioner belyser vi alla människors lika värde och tar upp exempel på personer med funktionsvariation.
- Vi gör en inventering av tillgängligheten i verksamheten, både i den fysiska miljön och i det psykosociala innehållet i det dagliga arbetet.

Mål: Ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad på grund av sexuell läggning.

- Vi genomför värderingsövningar
- Vi använder exempel med olika familjebildningar när vi undervisar och väljer texter/filmer som belyser olika sexuell läggning.
- Vi använder RFSL:s studiematerial.

Mål: Ingen ska bli utsatt för kränkande behandling.

Vi ska inte använda kränkande språk till varandra. Alla elever ska kunna vistas i skola och fritidshem utan att bli utsatta för fysiska eller verbala påhopp. Alla elever ska känna sig trygga. I samspel med andra ska varje elev mötas med respekt och förståelse.

- Vi arbetar med empatistärkande övningar t ex EQ-verkstan.
- Vi är goda förebilder vid t ex konflikter.
- Vid återkommande problem med en elev, i en grupp eller sammanhang kopplar vi in Trygghetsteamet och en särskild handlingsplan upprättas.
- Rastvakter finns ute under samtliga raster.

Mål: Ingen ska bli trakasserad eller diskriminerad på grund av funktionsvariationer

Vi ska arbeta för att skapa förståelse och tolerans för varandras olikheter.

- Vi informerar och talar öppet, allmänt och oladdat kring olika funktionsvarianter.
- Vi tar oss tid att svara på frågor från barn och elever i ämnet utan att någonsin bli utpekande, med syfte att skapa ökad kunskap och förståelse.
- Vi ställer utmanande/reflekterande frågor till barnen kring ämnet.

Mål: Ingen ska bli trakasserad eller diskriminerad på grund av ålder

Alla elever ska känna att de behandlas lika oavsett ålder.

- Personalens elevrådsrepresentanter ansvarar för att elevrådet utgörs av elever från alla årskurser på skolan.
- Lärarna som undervisar i so-ämnena och sv/SVA varje läsår planerar och genomför varje läsår lektioner där de tillsammans med eleverna analyserar och diskuterar om det i skolan finns normer kring ålder som är extra påfallande, exempelvis att äldre i verksamheten får förmåner som de yngre inte får, och som kan skapa hierarkier.

Aktiva åtgärder på förebyggande nivå läsår 2021 – 2022

Utvecklingsområde Vad:	Verksamhet Vem:	Syfte Varför:	Insats Hur:	Utvärdering Hur vet vi om vi har lyckats?
Trygghet och trivsel	Förskoleklass Skola Fritidshem	Under året som gått har vi saknat våra på grund av covid-19, inställda trygghet och trivseldagar. Vi märkt att vi tappat lite av vår skolas ”anda” där alla känner alla och att äldre och yngre elever kan umgås över stadierna.	Återinföra de för skolan så viktiga temadagarna såsom: - Välkomststart för F-klass -tillsammansdagen - elevrådets dag - brännbollsdag - skoljogg - skapande dagar i samband med våra olika högtider	Vi utvärderar målet genom att stämna av resultatet i vår interna, och den kommunövergripande enkäten. Observationer kommer också att genomföras i samtliga klasser. Vi mäter värdegrundsarbetet genom att analysera inkomna incidentrapporter. Vilka områden omfattas av rapporterna?
Studiero	Skola	Vi ser i skolans interna elevenkät att vi behöver förbättra resultatet av den upplevda studieron i årskurs 1-3. Vi behöver även arbeta för en likvärdighet över samtliga årskurser vad gäller arbetet för en upplevd studiero.	Kollegialt lärande fysisk lärmiljö i form av bokcirkel. Delande av erfarenheter ”framgångsfaktorer” Vi provar Elme-modellen i två klassrum där möbleringen och tillvägagångssätt har till syfte att bl. a skapa studiero.	Vi utvärderar målet genom att stämna av resultatet i vår interna, och den kommunövergripande enkäten. Observationer kommer också att genomföras i samtliga klasser.
Värdegrundsarbete diskriminerings- grunder: Könsidentitet eller könsuttryck, Religion eller annan trosuppfattning och Funktionsnedsättning.	Skola	Trygghetsteamet genomförde värdegrundsarbete kopplat till kränkande språkbruk i årskurs 1-6 under föregående läsår. Utifrån erfarenheter gjorda under klassrumsbesöken ser vi ett behov av att arbeta med 3 av diskrimineringsgrunderna på ett övergripande plan i förebyggande syfte.	-Plan för hur och när vi arbetar förebyggande kring diskriminerings-grunderna. - arbete med alla människors lika värde genom: EQ- materialet normkritiska övningar Diskussioner texter och filmer	Avstämningar kommer att ske på våra arbetslagsträffar i gång i månaden. Observationer kommer också att genomföras i samtliga klasser. Vi mäter värdegrundsarbetet genom att analysera inkomna incidentrapporter. Vilka områden omfattas av rapporterna?
Trivselenkäter	Trygghetsteam i samråd med personal	Vi vill att riktade insatser kan sättas in mot en specifik målgrupp .Vi vill säkerställa att alla diskrimineringsgrunder innefattas i kartläggningen.	Omarbetning av sammanställningen av trivselenkäter. Omarbetning av trivselenkäter.	Utvärdering av enkäter och insamlat material sker i juni-22

Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

På organisationsnivå

- Trygghetsteamet informerar om planen mot diskriminering och kränkande behandling i alla klasser.
- Trygghetsteamet träffas var tredje vecka och/ eller vid behov. De arbetar aktivt med likabehandlingsfrågor och kränkingsanmälningar.
- Elevhälsoteam (EHT) har möte 1 gång per vecka där rektor, skolsköterska, skolpsykolog, skolkurator, samordnare för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och specialpedagoger/lärare ingår. Vid behov närvarar även annan personal.
- Skolan har elevråd med representanter från varje klass som har regelbundna träffar 3-4 ggr/termin.
- Rastvärdar – på raster finns minst 2 vuxna tillgängliga för eleverna (enligt ett på förhand uppgjort schema).
- Pedagogiska måltider i alla klasser.
- Personalgruppen har strukturerade värdegrundsdiskussioner inför skolstart.
- Klassråd 1 gång/vecka.

På gruppnivå

- I klasserna – genom tydliga klassrumsregler, ordningsregler, klassråd, återkommande samtal kring värdegrundsfrågor, språkbruk, rasism, normer och trivsel och olika gruppövningar för att stärka den enskilde eleven och gemenskapen i gruppen
- Lektioner med skolkurator (där ansvarig lärare även deltar) vid olika tillfällen som ger utrymme för eleverna att reflektera över sitt och andras beteende i skolan, på nätet och på skolan/fritiden.
- Trygghetsvandring
- Genom gemensamma temadagar på hela skolan för att skapa Vi-känsla, stärka gemenskapen och fokusera på likabehandlingsfrågor
- Fritidshemmet arbetar med olika planerade teman som gynnar samarbete och gott bemötande mellan elever och mellan elever och vuxna.

På individnivå

- Hälsosamtal med skolsköterska genomförs i förskoleklass i februari, åk 2 i september åk 4 i oktober och åk 6 i mars.
- Stödjande samtal med skolkurator vid behov
- Strukturerad frånvarokontroll och åtgärder enligt frånvarotrappa
- All personal arbetar för ett gott samarbete mellan hem och skola
- På utvecklingssamtalen diskuterar vi elevernas trivsel i skolan och på fritids.

Vid misstanke om att en elev far illa har **all personal** i verksamheterna anmälningsplikt till sociala myndigheter (Orosanmälan enligt 14 kap 1§ Socialtjänstlagen). Vid misstanke tar

personalen kontakt med rektorn/samordnaren för arbete mot kränkande behandling i första hand och med skolkuratoren vid behov.

All personal i verksamheterna har ett gemensamt ansvar att arbeta för elevernas trygghet.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till:

Kurator Therese Huss (Harlösa skola)

Skolsköterska Jeanette Karlsson (Harlösa skola)

Rektor Cornelia Ericsson

Lärarassistent/ koordinator Emma Lilja

Respektive mentor och/eller ansvarig fritidspersonal.

Kartläggning inför läsår 2021-2022

Metoder

- Analys av kränkningar och trakasserier i Drafit
- Personalens utvärdering samt lektionsobservationer
- Lokal trivselenkät 1-6
- Pedagogiska samtal
- Elevrådets synpunkter
- Utvecklingssamtal
- Hälsosamtal av skolsköterska
- Elevhälsoteamet
- Trygghetsteamets träffar med klasserna
- Trygghetsvandringar i klasserna

Områden som berörs av kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Hur eleverna involveras i kartläggningen

- Eleverna besvarar trivselenkät vid terminsstart
- Eleverna deltar i mentorsgruppens diskussioner, pedagogiska samtal, trygghetsvandring och diskuterar trygghet och trivsel på utvecklingssamtalen.
- Elevrådet har deltagit i kartläggningen.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

- Diskussioner i arbetslagen.
- Kartläggningen diskuteras i elevhälsoteamet samt Trygghetsteamet.
- Personal genomför trygghetsvandringar och enkäterna.
- Information till personal på arbetslagskonferens.

Hur vårdnadshavarna har involverats i kartläggningen

- Vanligtvis får vårdnadshavare information om kartläggningen vid föräldramöten men inga föräldramöten har ägt rum under föregående läsår på grund av Covid-19.
- Dialog på utvecklingssamtalen.
- Kännedom om planen mot diskriminering och kränkande behandling samt rutiner kring kartläggning.

Hur fritidshemmen har involverats i kartläggningen

- Fritidshemspersonalen deltar i kartläggningen då de deltar vid genomförandet av trivselenkäter och trygghetsvandringar.

Åtgärdande arbete

Den personal som upptäcker eller misstänker diskriminering eller annan kränkande behandling skall :

1. **Anmäla kränkningen på Draftit senast nästa arbetsdag** efter att händelsen har inträffat. Anmälan ska inte föregås av någon värdering av den inträffade händelsen.
All personal är skyldig att anmäla.
Om eleven inte upplever sig kränkt, men om händelsen är en typisk kränkning enl. skollagen skall detta ändå anmälas.
2. **På Draftit:** - Anmälan – om kränkande behandling/diskriminering/trakasserier
Anser personalen att händelsen är utredd skall den ändå anmälas på Draftit dock kan man skriva att händelsen är utredd samt när och hur uppföljning planeras.
Obs! Om det är mer än en elev som har blivit utsatt för kränkning samtidigt, ska det lämnas in en anmälan per utsatt elev.
3. **Kontakta vårdnadshavare.**
Den personal som sett eller hört att någon elev blivit utsatt, pratar med båda parter i anslutning till det som skett. Samma personal ev. i samråd med elevens/elevernas mentor/mentorer ansvarar för att de inblandades vårdnadshavare får kännedom om händelsen.
4. **Anmälan på Draftit kommer till Rektor** som fattar beslut om en utredning ska startas i samråd med elevens mentor eller berört arbetslag alternativt Trygghetsteamet om kränkningen är allvarlig eller återkommande. **Utredningen bör vara färdigställd inom fem arbetsdagar.** En bedömning skall göras efter varje utredning.
Rektor kan delegera ärendet till mentor och/eller trygghetsteam för vidare arbetsgång med åtgärder. Åtgärder vidtas efter utredning för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Dessa åtgärder beslutas i första hand av rektor i samråd med samordnare för arbete mot diskriminering och kränkande behandling och genomförs av personal som arbetar med berörda elever och/eller Trygghetsteamet.
5. **Uppföljning och utvärdering:** Uppföljning och utvärdering av åtgärder sker när åtgärderna vidtagits och kommuniceras med trygghetsteamet och Rektor som får meddelande om att ett ärende är klart för att slutförande. Efter godkännande av rektor skickas ärendet till huvudmannen som slutligen godkänner att ärendet får avslutas

Dokumentation ska omfatta vad som har hänt, åtgärder och uppföljning av ärendet. All dokumentation i ärendet skall dateras och dokumenteras i Draftit av den i personalen som upptäcker/utreder/åtgärdar/följer upp ärendet. Utredningen skall allsidigt belysa vad som inträffat och omfatta både den eller de som kan ha eller har utövat kränkningen och den som har blivit utsatt. Utredningen ska visa och analysera orsakerna till den uppkomna situationen. Vid varje enskilt fall skall en bedömning göras av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till andra myndigheter skall göras.

Trygghetsteamets uppdrag

Trygghetsteamet på Harlösa skola består av specialpedagog och en lärarassistent från arbetslag 4-6 samt skolans kurator.

Gruppen träffas var tredje vecka för planering och utveckling av arbetet med likabehandlingsfrågor. Gruppen utreder också kränkingsärenden av tyngre art samt föreslår åtgärder (se rutin nedan).

Trygghetsteamet reviderar handlingsplanen mot diskriminering och kränkande behandling i samråd med övrig personal varje år och upprättar en ny plan för nästa läsår.

Gruppen ansvarar för att planen mot diskriminering och kränkande behandling presenteras i klasserna vid skolstart samt utvärderas vid skolårets slut.

Kommunövergripande enkät kring trivsel och arbetsmiljö genomförs varje år på vårterminen i åk 3-9. En trivselenkät finns även lokalt för åk F-6.

När enkäter genomförs kan trygghetsteamet vara behjälplig med att hjälpa dem som behöver extra stöd för att genomföra dessa på ett korrekt sätt.

Trygghetsteamet analyserar och sammanställer resultaten av enkäterna samt presenterar dem på för personalen samt för klasserna i början av läsåret. Trygghetsteamet ansvarar för att temadag/temadagar och/eller andra aktiviteter kring frågor som rör likabehandlingsfrågor och trivsel anordnas med stöd av personalen.

Aktivitetserna är av det slag att de främjar gemenskapen och trivsel på skolan. Elevgrupperna blandas över årskursgränserna för att stärka Vi-känslan på skolan.

Trygghetsvandring genomförs på vårterminen i åk F-6 samt analyseras av Trygghetsteamet och presenteras för personalen och i klasserna. Lågstadieläverna genomför vandringen fysiskt medan grupp 4-6 gul och blå har ett samtal utifrån en checklista på förutbestämda platser.

Trygghetsteamets arbetsrutiner/åtgärder vid diskriminering, kränkning och mobbing:

1. Trygghetsteamet utreder tyngre ärenden av kränkande behandling efter remiss från rektor, elevhälsoteamet eller arbetslagen.
2. Två personer ut Trygghetsteamet kallar till sig den utsatte eleven med anledningen av händelserapporten/anmälan. Den ene vuxne samtalar med eleven och den andre dokumenterar. Samtalet styrs av en frågemall. Dokumentation görs i Draftit.
3. Samma personer från Trygghetsteamet kallar till sig den/de som uppgetts vara inblandade i kränkningen. Man samtalar enligt samma rutin som med den utsatte och samtalet dokumenteras på samma sätt.
4. I de fall där de inblandade eleverna inte kan komma överens får Trygghetsteamet utreda vidare och vidta andra åtgärder såsom t ex möte med alla inblandande elever och deras vårdnadshavare, insatser med fördjupat värdegrundsarbete och värderingsövningar i klassen, ökad vuxennärvaro på raster och vid förflyttningar under en övergångstid.
5. Vid behov ansvarar Trygghetsteamet i samråd med rektor för att anmälan till sociala myndigheter görs.

Förankring av planen

Planen mot diskriminering och kränkande behandling uppdateras och revideras varje år och läggs ut på skolans hemsida vid läsårsstart. Dokumentet finns även tillgängligt i personalrum. Planen diskuteras i arbetslagen kontinuerligt under läsåret. Trygghetsteamet går igenom planen med eleverna varje termin, men är också ett levande dokument genom skolans aktiviteter och arbetssätt mot kränkande behandling. Ny personal får information om planen vid introduktion på arbetsplatsen av representant i trygghetsteamet. Planen presenteras vanligtvis för vårdnadshavare på föräldramöten, dock ej Ht 2021 med anledning av Covid-19.

Uppföljning och utvärdering av planen

Kvalitetssäkring av planen mot diskriminering och kränkande behandling – implementering, uppföljning och utvärdering

- All personal inom skola och fritidshem, skall känna till och aktivt arbeta för att planen mot diskriminering och kränkande behandling följs.
- Planen mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas och revideras – ansvar rektor/Trygghetsteamet med hjälp av skolans elevhälsoteam och personal.
- Resultatet av Trygghetsenkäten som görs kommunövergripande i åk 3-6 samt den lokala för årskurs F-6 analyseras ligger till grund för nya utvecklingsområden samt revidering av planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Systematisk uppföljning sker som en stående punkt på våra husmöten.
- Samtal med elevrådet i maj kring likabehandlingsarbetet. Föregås av samtal i klassråden.
- Likabehandlingsfrågor i IUP-samtalet, framåtsyftande delen tas upp.
- Frånvaron följs upp på skol-, klass-, och individnivå av mentorerna och elevhälsan.
- Arbetslaget tar kontinuerligt upp frågorna vid sina möten och dokumenterar.
- Kommungemensam enkät genomförs där frågor ställs kring bl a trivsel och trygghet.
- Utvärdering av planen sker varje år i augusti av trygghetsteamet i samråd med personalen.
- Rapporterade kränkningar och vidtagna åtgärder dokumenteras i Draftit och följer arbetsgången händelsebeskrivning, utredning, beslut om fortsatta åtgärder på grund av kränkande behandling och uppföljning.

Bilagor

Bilaga 1 Styrdokument

Vi arbetar efter våra styrdokument som innebär att verksamheten bedriver ett målinriktat arbete för att motverka, utreda och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt att upprätta en likabehandlingsplan. De styrdokument som reglerar detta arbete sedan 1 januari 2009 är i första hand följande:

- Skollagen 6 kap 8§ 2010:800
- Diskrimineringslagen 3 kap 16§ 2008:567

6 kap. 10§ Skollagen

- All personal har skyldighet att skyndsamt anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.
Anmälningsskyldighet råder även när det gäller trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).
- En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till samordnare för arbete mot diskriminering och kränkande behandling som fortlöpande håller rektor informerad och uppdaterad om samtliga kränkningssärenden.

Vem ser till att lagarna följs?

DO-Diskrimineringsombudsmannen

DO är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter. DO:s vision är ett samhälle där respekten för allas lika värde och rättigheter är en självklarhet.

BEO-Barn- och elevombudsmannen

Riksdagen har utsett ett särskilt barn- och elevombud (BEO) för likabehandling. BEO har till uppgift att hjälpa barn och elever i frågor som gäller diskriminering och annan kränkande behandling. BEO övervakar kapitel 6 (Åtgärder mot kränkande behandling) i Skollagen och arbetar tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen.

Bilaga 2

Definition av diskriminering och kränkande behandling.

Gemensamt för diskriminering och kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Detta kan ta sig olika uttryck och förekomma i alla sammanhang.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. En viktig utgångspunkt är att den som uppger att hen blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Diskriminering är när någon på osakliga grunder behandlar någon annan sämre än övriga. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med direkt diskriminering menas att en person missgynnas genom att behandlats sämre än någon annan behandlats, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation. Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Det sker när verksamheten tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Trakasserier är en handling som kränker en persons värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna (se nedan). Trakasserier kan ske både elever emellan och när en vuxen i skolan utsätter en elev.

Annan kränkande behandling är en handling i form av en kränkning av en persons värdighet som saknar koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkningen kan vara:

- *Fysisk* såsom slag, sparkar eller knuffar
- *Verbal* såsom hot, svordomar, könsord eller öknamn
- *Psykosocial* såsom, utfrysning, blickar, ryktesspridning, tala illa om någon eller att alla går när man kommer.
- *Texter och bilder* såsom lappar, fotografier, mail, sms, mms och genom sociala medier exempelvis Snapchat, Facebook och Instagram.

Mobbning är en form av kränkande behandling som uppstår vid en upprepade negativ handling när någon eller några medvetet eller med avsikt tillfogat eller försöker tillfoga en annan person skada eller obehag. Det måste även finnas en viss obalans i styrkeförhållandet, det vill säga att en som blir utsatt har svårt att försvara sig. Det är den utsattes upplevelse som avgör om det är mobbning. Mobbning inkluderas i begreppet "Annan kränkande behandling".

Vid misstanke om att kränkande behandling/mobbning förekommer, har Harlösa skola speciella rutiner för att utreda och åtgärda, (se bilaga 1 till denna handlingsplan.) Från och med 20-09-07 har ett digitalt anmälnings och utredningsinstrument för hela kommunen tagits i bruk. (Draftit)

Skolans Trygghetsteam utreder, föreslår och vidtar åtgärder mot trakasserier och annan kränkande behandling. Trygghetsteamet arbetar även förebyggande.

Bilaga 3

Diskrimineringsgrunder

En person kan känna sig missgynnad eller kränkt av många olika skäl. För att det ska kallas diskriminering eller trakasserier måste det finnas ett samband med någon av de diskrimineringsgrunder som skyddas i lag.

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen och vilar på FN-konventionen om de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen samt EU-direktiven. De diskrimineringsgrunder som skyddas i lag är:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Vi bedriver ett målinriktat arbete för att främja allas lika rättigheter och möjligheter. Vi arbetar också för att förebygga diskriminering.

Här följer en genomgång av de lagskyddade diskrimineringsgrunderna.

Kön

Enligt diskrimineringslagen avser diskrimineringsgrunden kön är flicka eller pojke, kvinna eller man. Även transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Lagen skiljer på diskrimineringsgrunderna kön könsidentitet eller könsuttryck.

Exempel på diskriminering och trakasserier som har samband med kön:

- Svea vill göra sin praktik på en målerifirma, men studie-yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det blir för hårt för en tjej”. (Diskriminering)
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. (Trakasserier)
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Nassrin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. (Trakasserier)

Könsidentitet

Med könsidentitet eller könsuttryck menas en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön.

Alla människor har könsidentitet eller könsuttryck. Skyddet blir extra viktigt för personer med könsidentitet eller könsuttryck som hela tiden skiljer sig från könsnormen, exempelvis transvestiter eller intersexuella.

Diskrimineringsgrunden omfattar de flesta transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används om människor som på olika sätt bryter mot tvåkönsnormen och samhällets föreställningar om hur kvinnor och män, flickor och pojkar förväntas vara, se ut och bete sig.

De som omfattas av skyddet kan exempelvis vara transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) eller inte- och transgenderpersoner (personer som definierar sig bortom kön eller utanför de traditionella könsidentiteterna.)

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning.

Transpersoner kan vara såväl homo-, bi-, som heterosexuella.

Exempel på diskriminering eller trakasserier som har samband med könsidentitet eller könsuttryck:

- Juan blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med maskara och läppglans. (Trakasserier)
- Kuno, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problemen i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kunos könsidentitet och istället för att prata om sina problem hemma, måste Kuno förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. (Diskriminering)
- Urban, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Urban är för mycket kille för att få gå in där. (Trakasserier).

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet – eller flera etniska tillhörigheter. En person som är född i Sverige kan definiera sig som både svensk och t ex rom, same eller kurd. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet utifrån sin personliga bakgrund.

Exempel på diskriminering eller trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet:

- En skola som har elever med olika etniska tillhörigheter ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad barngrupp. (Diskriminering)
- Thomas, som är mörkhyad, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de är nyfikna på dig. De menar inget illa” (Trakasserier)
- Majken är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Majken A i betyg, då svenska inte är hennes modersmål. (Diskriminering)

Religion eller annan trosuppfattning

Religionsfriheten är skyddad i såväl internationella konventioner som i svensk grundlag.

Undervisningen ska vara icke-konfessionell, enligt skollagen. Skolan får inte missgynna någon individ på ett sätt som har samband med personens religion. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, t ex ateism. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

Exempel på diskriminering eller trakasserier som har samband med religion eller annan trosuppfattning.

- Vincents familj är med i Pingstkyrkan. Han blir ofta retad av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. (Trakasserier)
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. (Diskriminering)
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. (Trakasserier)

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning beskriver nedsättning av fysik, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga till följd av skada eller sjukdom. Funktionsnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd eller hur personen är. Funktionsförmågan varierar beroende på situation och miljön.

Funktionshinder är hinder som en icke funktionell miljö medför för personer med funktionsnedsättning. Funktionshinder kan t ex skapas genom att lokaler eller läromedel är otillgängliga för elever med funktionsnedsättning.

Funktionsnedsättning är begränsning av en persons funktionsförmåga till följd av en sjukdom eller något annat tillstånd. Funktionsnedsättning kan också uppstå till följd av en medfödd eller förvärvad skada.

Det ska vara fråga om varaktiga begränsningar för att räknas som funktionsnedsättning, men graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. I en otillgänglig miljö kan funktionsnedsättningen innebära stora begränsningar av funktionsförmågan. I en tillgänglig miljö är det inte säkert att funktionsnedsättningen innebär någon begränsning alls.

Funktionsnedsättningar kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt. Som funktionsnedsättning räknas både sådant som syns, som att man använder rullstol, och sådant som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, ADHD och dyslexi.

Exempel på diskriminering eller trakasserier som har samband med funktionsnedsättning:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av dem var och en för sig utom eleverna i särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. (Diskriminering)
- Elenas pappa har en CP-skada. Elena blir ledsen och arg när andra elever i klassen ropar "Din pappa är jävla CP" (Trakasserier)
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" (Diskriminering och trakasserier)

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning.

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Jolanta på många sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". (Trakasserier)
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom till skolan på besök. Efter det har han svårt att vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam. Han pratar med sin lärare om att de andra eleverna fryser ut honom, men läraren gör ingenting för att det ska upphöra. (Trakasserier)
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Eina och Anja får inte dansa pardans tillsammans. (Diskriminering)

Ålder

Med ålder menas hur gammal en människa är.

Du får inte behandla en människa annorlunda på grund av hennes ålder.

Bilaga 4

Årshjul Likabehandlingsarbete Harlösa skola

Läsåret 2021/2022

